PORADNIK

ZASADY POSTĘPOWANIA PRZED OBRONĄ PRACY DOKTORSKIEJ

Co należy zrobić przed obroną, gdy powołano już Promotora/Promotorkę, program studiów doktoranckich jest zrealizowany oraz praca nad rozprawą doktorską została zakończona?

(Jeżeli Promotor/Promotorka nie zostali jeszcze powołani to koniecznie należy złożyć stosowny wniosek! Więcej informacji: Procedura postępowań o nadanie stopni naukowych na UJ - Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Zaczynamy od trzech kroków:

a) Promotor/Promotorka sporządza/ją opinię o przyjęciu pracy doktorskiej.

b) Pozytywna opinia lub wniosek doktoranta/ki kierowana/y jest – przez pełnomocnika Dziekana ds. studiów doktoranckich – do Rady Dyscypliny w celu wyznaczenia komisji doktorskiej i komisji egzaminacyjnych.

UWAGA: Osoby, które nie otworzyły przewodu doktorskiego przed kwietniem 2019 r., po sporządzeniu rozprawy doktorskiej i jej akceptacji przez promotora/kę składają wniosek do Przewodniczącej Rady Dyscypliny Nauki Socjologiczne (wraz z załącznikami) o powołanie komisji egzaminacyjnej i doktorskiej[1].

W skład komisji doktorskiej wchodzą:

Przewodniczący/a[2]
Promotor/ka [promotor/ka pomocniczy/a jeżeli został/a powołany/a]
Recenzenci [dwie osoby][3]
Członkowie Komisji [trzy osoby]

W skład komisji egzaminacyjnych z języka obcego oraz dyscypliny dodatkowej[4] wchodzą:

Egzaminator/ka, Promotor/ka, Przewodniczący/a

W skład komisji egzaminacyjnej z dyscypliny podstawowej wchodzą:

Promotor/ka, Przewodniczący/a, Członkowie Komisji [trzy osoby]

c) Doktorant/ka kontaktuje się z sekretariatem (sekretarzem Rady Dyscypliny) w celu przekazania egzemplarzy pracy, które zostaną przesłane do recenzentów wyznaczonych przez Radę.

Informacje na temat wymaganych dokumentów znajduję się na stronie: Procedura postępowań o nadanie stopni naukowych na UJ - Instytut Socjologii - Wydział Filozoficzny

Aby zostać dopuszczonym do obrony pracy doktorskiej należy spełnić kilka warunków. Jednym z nich jest zdanie egzaminów doktorskich. Zwykle zdaje się trzy egzaminy: z języka obcego nowożytnego, z dyscypliny dodatkowej i z dyscypliny podstawowej.

1. Najważniejszą osobą, która ma pomóc doktorantce/doktorantowi w zorganizowaniu procesu zdawania egzaminów jest Przewodniczący/Przewodnicząca komisji doktorskiej.
2. Najlepiej skontaktować się z osobą powołaną do przewodniczenia komisji od razu po ustaleniu składu komisji na posiedzeniu Rady Dyscypliny.
3. W Instytucie Socjologii UJ przyjęto, że egzaminy z języka obcego i z dyscypliny dodatkowej można zdawać od razu po przyjęciu pracy doktorskiej przez Radę Dyscypliny, natomiast do egzaminu z dyscypliny podstawowej można przystąpić dopiero po otrzymaniu pozytywnych recenzji pracy.

---

[1] Patrz: § 26 Załącznik nr 1 do uchwały nr 87/IX/2019 Senatu UJ z dnia 25 września 2019 roku [dalej: Zał. nr 1]. Link na stronie IS UJ: d8699c71-9396-4bf7-87a6-84eb54389d7f (uj.edu.pl)

[2] W przypadku osób, które nie otworzyły przewodu do kwietnia 2019 roku w skład komisji doktorskiej powoływany jest także zastępca przewodniczącego. Patrz: § 9, pkt. 4 Zał. nr 1.

[3] W przypadku osób, które nie otworzyły przewodu do kwietnia 2019 r. powołuje się trzech recenzentów. Patrz: § 7, pkt. 1. Zał. nr 1

[4] Osoby, które nie otworzyły przewodu doktorskiego do kwietnia 2019 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mają obowiązku zdawania egzaminu z dyscypliny dodatkowej. Patrz: § 14, pkt. 4 Zał. nr 1.

4. Terminy egzaminów z języka obcego i dyscypliny dodatkowej ustala doktorant/ka proponując egzaminatorom listę terminów uzgodnionych wcześniej z Przewodniczącym/ą komisji oraz z Promotorem/ką. Chyba, że Przewodniczący/a zdecyduje inaczej i sam/a ustali terminy w porozumieniu z Promotorem/ką i egzaminatorami (uwzględniając także możliwe terminy dla doktoranta/doktorantki)
5. Doktorant/ka ustalając terminy ww. egzaminów powinien/powinna również spytać osoby egzaminujące o ewentualną listę lektur, z których należy się przygotować do egzaminu. Zwykle nie trzeba się przygotowywać na egzamin z języka obcego, natomiast egzamin z dyscypliny dodatkowej najczęściej wiąże się z koniecznością przeczytania stosownych lektur.
6. Aby ww. egzaminy były ważne muszą w nich uczestniczyć (oprócz doktoranta/doktorantki) co najmniej dwie osoby: osoba egzaminująca i Przewodniczący/a komisji. Zwykle w tych egzaminach uczestniczy także Promotor/ka, który/a wchodzi w skład komisji egzaminacyjnej. Oba egzaminy trwają około 30 minut, choć zwłaszcza w przypadku egzaminu z dyscypliny dodatkowej należy się przygotować na dłuższe posiedzenie (do 60 minut).
7. Podejście do egzaminu z dyscypliny podstawowej (zwanego również egzaminem kierunkowym lub *rigorosum*) jest możliwe po zdaniu egzaminu z języka obcego i egzaminu z dyscypliny dodatkowej, jak również po wpłynięciu pozytywnych recenzji pracy.
8. Termin *rigorosum* uzgadnia przewodniczący/przewodnicząca komisji w porozumieniu z doktorantem/ doktorantką oraz z pozostałymi osobami z komisji. Zwykle komisja jest obecna na egzaminie kierunkowym w pełnym składzie (pięć osób).
9. Przed *rigorosum* doktorant/ka otrzymuje od przewodniczącego/przewodniczącej komisji listę zagadnień sformułowanych przez osoby wchodzące w skład komisji egzaminacyjnej. Czasami do listy dołączona jest rekomendowana lista lektur, z których należy skorzystać przygotowując się do egzaminu. Osoby egzaminujące w trakcie egzaminu zwykle zadają dodatkowe szczegółowe pytania w odniesieniu do wcześniej ogólnie sformułowanych zagadnień.
10. Warto prosić przewodniczącego/przewodniczącą o podanie listy zagadnień jak najszybciej, najlepiej już w czasie pierwszego kontaktu z przewodniczącą/przewodniczącym komisji. Opracowanie wszystkich zagadnień (a może ich być kilka/kilkanaście) oraz dotarcie do wszystkich lektur może zająć sporo czasu.
11. Zagadnienia do *rigorosum* mogą, ale nie muszą być powiązane z tematem przygotowanej pracy doktorskiej.
12. Ewentualne wątpliwości dotyczące zagadnień i/lub listy lektur należy od razu wyjaśniać, żeby uniknąć nieprzyjemnych niespodzianek na egzaminie.
13. Należy się nastawić, że egzamin kierunkowy może potrwać nawet 2-3 godziny.
14. Po zdanym egzaminie z dyscypliny podstawowej i w związku z pozytywnymi recenzjami komisja wnioskuje o dopuszczenie rozprawy do publicznej obrony. Podejmowana jest stosowna uchwała.
15. Przewodniczący/a komisji w porozumieniu z pozostałymi członkami komisji doktorskiej ustala termin obrony publicznej.
16. Wszelkie wątpliwości najlepiej od razu wyjaśniać z przewodniczącym/ą komisji i z promotorem/ą.
17. Na każdym etapie postępowania – w sprawach związanych z jego przebiegiem – można kontaktować się z pełnomocnikiem Dziekana ds. studiów doktoranckich.

W razie jakichkolwiek wątpliwości związanych z obroną pracy doktorskiej można kontaktować się z pełnomocniczką Dziekana ds. studiów doktoranckich, dr hab. Małgorzatą Bogunią-Borowską, prof. UJ (małgorzata.bogunia-borowska@uj.edu.pl)

Poradnik został opracowany przez:

dr. Marka Muszyńskiego – były doktorant Instytutu Socjologii, Wydziału Filozoficznego UJ
dr hab. Marcjannę Nóżkę, prof. UJ – pełniła funkcję pełnomocniczki Dziekana ds. studiów doktoranckich w Instytucie Socjologii UJ, obecnie kierownik programu doktorskiego nauki socjologiczne w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych.